

De Telegraaf DE Groene Telegraaf

groenetelegraaf@telegraaf.nl

Natuur

Wetenschap

Innovatie

Ruimtevaart

Duurzaamheid

Hoogbejaard tweetal blikt terug op unieke uitvinding

„GLASBAK? ONS IDEE!”

door ARJEN TEN CATÉ en ANITA ZIJLSTRA

ZEIST/ALMEN – Papier in de papierbak, groen in de groenbak en plastic in de nieuwste aanwinst. Ondanks hun hoge leeftijd scheiden Babes Riemsens (90) en Miep Kuiper (82) nog steeds keurig hun afval. Maar het meeste hebben de dames toch wel met de glasbak. Zij hebben er immers hoogstpersoonlijk voor gezorgd dat het allereerste exemplaar in 1972 in Zeist werd geplaatst.

Er staan inmiddels meer glasbakken dan brievenbussen in ons land, zo'n 25.000. Maar dat is ook anders geweest. Verpakkingglas ging gewoon de vuilnisman mee in en vanaf 1970 in de plastic vuilniszakken. Een doors in het oog van Babes Riemsens en Miep Kuiper, twee huismoeders uit Zeist die elkaar leerden kennen op de kadocursus 'Milieuhygiëne', speciaal voor vrouwen. Tegen het einde van de vijf-

„Iedere dag patrouilleerden we braaf met stoffer en blik”

daagse cursus belandden de dames in de werkgroep 'Zeist', die besloot de Stichting Milieuzorg Zeist op te richten. „We gingen er een tijd inzakken”, vertelt Babes Riemsens. „Ik deed het alleen maar als de theosofische het loefst, hoor. Maar met drie kinderen en twee pleegkinderen was het al tijd al een druk bestaan.”

De actiegroep wilde in eerste instantie de verkeersoverlast in de Utrechtse stad aanpakken. Maar al snel kreeg glas hun prioriteit. „Die sere vuilniszakken zaten stiel vol en zorgden voor troep, want die schuivde alleen maar, door al het glas dat er in gestopt moest worden. En die arme vuilnismanen, hè. Al dat glas was natuurlijk gevaarlijk voor af”, vertelt Miep Kuiper. „We mochten zo toen trouwen en samen ‘bakken’ maken, dat is vriendelijk”, herinnert ze zich lachend.

Concrete plannen De twee dames gingen in gesprek met enkele glasproducenten. Die lieten weten dat het bereikbaar was glas vele malen goedkoper en milieuvriendelijker is dan elke keer een nieuwe flesje produceren. En daarom besloot het gedrupte tweetal in 1972 de glasbak. Babes Riemsens: „De gemeente gaf echter niet thuis. De wettelijke grond in Nederland ten aanzien van een gemeente buiten de regio wordt gegeven”, laat secretaris de Wolf van Stichting Milieuzorg Zett weten. Volgens de folder zou de eerste in 1978 zijn geplaatst in 's Hertogenbosch. De eerste echter toe aan Zeist. De milieuzorg van de Stichting Milieuzorg werd hier in 1972 de allereerste glasbak neerzette.

Babes Riemsens (links) en Miep Kuiper, de enige echte uitvindsters van de glasbak. FOTO'S: THUIS WODMANS IN MARTIN SCHILLING

NEUW GLAS Van al het verpakkingglas belandt ongeveer 81 procent (2007) in de glasbak. De huishoudens zijn goed voor 66 procent van het totaal. Van al de glas wordt weer nieuw glas gemaakt. Het recyclen bespaart aanzienlijk grondstoffen en energie en voorkomt jaarlijks ruim 800.000 ton afval. Iedere 10 procent schenken wordt leverbaar met een vergoeding van 2,5 procent aangetrokken op het hergebruiken van glas (herwinning is wettelijk verplicht) met zo'n 100 miljoen ton afval. Het zijn oude veevoeder- en glasbakken die worden gebruikt om glas te smelten. Ook zijn er nu oude afvalbedrijven die mensen te zien die scherven aan het maken zijn. Bij bijvoorbeeld grote glazen, Malta, komen dagelijks zo'n 45 vrachtwagens vol met glas binnen. Dit komt naar op zeventig miljoen kilo per week.

Glasbakgebruik in Europa

1. België	96%
2. Zwitserland	94%
3. Zweden	94%
4. Finland	82%
5. Noorwegen	82%
6. Denemarken	80%
7. Oostenrijk	80%
8. Nederland	81%

Verdien aan GROEN

Duurkoop is goedkoop

Fair trade matrassen

ZWAAIG – Naast producten als koffie, chocolade, bloemen en (bed)textiel heeft Max Havelaar nu ook het Fair trade label geborgen aan matrassen van het merk Lavital en Natural beds. Het bedrijf Vital uit Zwaaig is hiermee de eerste beddenfabrikant ter wereld die het certificaat voor biologisch katoen mag voeren. Het katoenen is een van de meeste katoenen op ons werk- aldaar eigenaar-directeur Marjolijn Vaders-Segers.

Al 16 jaar lang pionier en innovator in het familiebedrijf met het voorveer van natuurvriendelijke materialen. „Mijn vader Frans Segers is van oorsprong boer en leerde werken, net als zijn voorouders. Maar in de jaren tachtig viel daar geen droeg brood meer te verdienen en rilde hij de beddenwereld in.” Hij bleef het principe van maatwerk hartes. „Een schuive schouder of een rug die op de heup hangt, verprut de hele jek”. En zo is het ook met een bed, want we toch zo'n acht uur per dag doorbrengen. Hij vond het stuitend om te zien hoe mensen slapen; op te harde of te zachte matrassen, soms vol schimmels en vochtplekken. Hij zocht en vond: op maat gemaakte matrassen van louter natuurproducten. „Het bevoelden van praktisch onbegrijpbaar wegen en moeilijk verkrijgbare producten was een enorme uitdaging. Maar uiteindelijk viel een voorwaarde voor ons succes. In tegenstelling tot veel collega's in de woonbranche, hebben wij geen verlies geleden in het eerste jaar 2009.” Een bed kost tussen de 2000 en 20.000 euro. Het keten dat voor de handgemaakte matrassen wordt gebruikt, komt uit India en wordt vervaardigd met 30 procent wol. „Materialen die onverwiltbaar zijn. Uiteraard bieden we een levenslange garantie.” De wereldwijde boddenbranche is een drukke markt. Het is een markt met veel concurrentie. Het is een markt met veel concurrentie. Het is een markt met veel concurrentie.

Overvoersel van de natuurvriendelijke materialen uit India verwerkt tot duurzame bedden. FOTO'S: VITAL

miljoen afgedankte matrassen per jaar alleen al in ons land ook een probleem. Het verwerken van zuiver organische, biologische en composteerbare materialen, zoals wij het doen, is uniek.

„Het bevoelden van praktisch onbegrijpbaar wegen en moeilijk verkrijgbare producten was een enorme uitdaging. Maar uiteindelijk viel een voorwaarde voor ons succes. In tegenstelling tot veel collega's in de woonbranche, hebben wij geen verlies geleden in het eerste jaar 2009.” Een bed kost tussen de 2000 en 20.000 euro. Het keten dat voor de handgemaakte matrassen wordt gebruikt, komt uit India en wordt vervaardigd met 30 procent wol. „Materialen die onverwiltbaar zijn. Uiteraard bieden we een levenslange garantie.” De wereldwijde boddenbranche is een drukke markt. Het is een markt met veel concurrentie. Het is een markt met veel concurrentie.

Concrete plannen

De actiegroep wilde in eerste instantie de verkeersoverlast in de Utrechtse stad aanpakken. Maar al snel kreeg glas hun prioriteit. „Die sere vuilniszakken zaten stiel vol en zorgden voor troep, want die schuivde alleen maar, door al het glas dat er in gestopt moest worden. En die arme vuilnismanen, hè. Al dat glas was natuurlijk gevaarlijk voor af”, vertelt Miep Kuiper. „We mochten zo toen trouwen en samen ‘bakken’ maken, dat is vriendelijk”, herinnert ze zich lachend.

AFVALREINIGERS

Alle bewoners van de samenwerkende Utrechtse gemeenten hebben eind vorig jaar de brochure 'Afvalreinen' ontvangen. Het eerste onderwerp in de reeks is „Janner dat de ver van de eerste glasbak in Nederland ten aanzien van een gemeente buiten de regio wordt gegeven”, laat secretaris de Wolf van Stichting Milieuzorg Zett weten. Volgens de folder zou de eerste in 1978 zijn geplaatst in 's Hertogenbosch. De eerste echter toe aan Zeist. De milieuzorg van de Stichting Milieuzorg werd hier in 1972 de allereerste glasbak neerzette.

naar voor het plaatsen van een glasbak. Toen zijn we zelf maar op zoek gegaan naar een geschikte plek om de container, die we voor vijf maanden per week kenden huren, te plaatsen.”

Het werd een brakkengedreng terrein bij een supermarkt in het centrum van Zeist. Toen eigendoms van Albert Heijn en de Coöperatieve Rabobank, maar huisvuurafvoer de huishoudens gingen doen makkelijk hun lege potten en flessen konden wegwerpen. „We moesten wel beloven dat de bak alleen overdag werd gebruikt, de boel schoon bleef en de container op tijd werd geleegd. En toen ging ook de gemeente overstag. Eind juni 1972 stond daar de allereerste glasbak van Nederland. Sterker nog, van heel West-Europa. Wat waren we trots!”

Miep Kuiper: „Het was destijds echt een open bak, met een groot gat er in. Daar kon een kind in kruipen en dat gebeurde dan ook. We moesten elke dag controleren of het wel goed ging, we rustuitlekken met stoffer en blik.”

Ondanks die 'kinderlekken' was er ook direct enthousiasme over hun uitvinding. „We kwamen op de televisie en kregen interviews uit het hele land. Alarief andere bedrijven wilden ook 'n glasbak plaatsen. De tijd was echt rijp om aan het milieu te denken,

daardoor is de glasbak zo'n succes geworden. Overigens claimt 's-Hertogenbosch de eerste glasbak te hebben geplaatst. Dat zou in 1978 zijn geweest. Maar wij hebben de bewijzen uit de kranten van '72 dat wij de eerste waren. Ach, het maakt ook niet uit. Als moment het afval maar keurig scheiden.”

De Telegraaf Top 100 GROENE Bedrijven

Verdient uw bedrijf ook een plaats in de Top 100 van Groene Ondernemingen? Ge de uitdaging aan en stuur uw zogeheten 'voetafdruk' als het gaat om onder meer CO2-uitstoot en duurzaamheid op naar groenetelegraaf@telegraaf.nl. Wekelijks zal een 'groen' bedrijf worden uitgeroepen en kort beschreven op deze pagina's. In december 2010 wordt de Top 100 door een deskundig jury samengesteld en gepubliceerd in De Groene Telegraaf.

Plussen & Minnen

Volgens cijfers van Milieu Centraal kopen Nederlanders per jaar ruim 140 miljoen plastic flessen water tot 0,75 liter, ruim een derde van het totaal aan frisdranken, sappen en melkproducten in plastic. En dat gaat het met name om de waterflesjes van 0,5 liter, maar

lieft 118 miljoen. Een liter water uit een plastic fles zorgt voor 30 keer meer CO2-uitstoot dan een vergelijkbare hoeveelheid kraanwater. De verpakking heeft alles te maken met het fabriceren en transporteren van het plastic. Daarom zijn kleine

flesjes ook veel schadelijker voor het milieu. De LivPure draaieringen in milieuvriendelijk, minder uitstoot voor het bier en goedkoop. Milieupunt is echter wel dat de waterfles niet aangeeft hoeveel liter er niet wordt worden vervangen.

Weg met plastic waterflesjes

Van onze redactie **HESTER** – Makkelijk, gezond en hip, maar uiteraard milieuvriendelijk. Als het om Larry Williams ligt, laten we plastic flesjes water links liggen en stappen we massaal over op de LivPure Water Bottle, een kunststof drinkfles met vervangbare filter.

Volgens Larry Williams en Ronald Rammers wordt de LivPure Water Bottle de trend van 2010. FOTO: MAAS BAKKER

Het konste die in Heusden verende Amerikanen jaren een goed alternatief te bedenken voor de wereldwijde rage. „Je kunt je toch amper iets voorstellen bij die enorme berg afval die dat oplevert. En die flesjes water uit de winkel komen vaak van heel ver. De CO2-uitstoot is gigantisch als je bedenkt hoeveel kilometers die vrachtwagens moeten afleggen. Een van het tappert, verandert in het buitenland, naar de distributiecentra en dan

naar de supermarkten.” En het stonde heen helemaal in het buitenland, naar niet om broosvoer gaat, vaak

veel consumenten veronderstellen. Hij bedacht de LivPure Water Bottle, een kunststof drinkfles met vervangbare filter, die hij samen met zijn levens- en zakenpartner Ronald Rammers op de markt heeft gebracht. De fabriciek in Amerika heeft er het wereldrijpheid op, de heren hebben de verkooprecht voor Europa.

„In de LivPure, verkrijgbaar bij onder andere droogterijden, bruisbotteldraken en fietswielhandel wordt de laatste trend van 2010, zo voorspelt het tweetal. „Het is natuurlijk hartstikke hip om je eigen water te hebben. Milieuvriendelijk, lekker en goedkoop.” Een exemplaar van een halve liter kost 11,95 euro; de filter, die na 500 keer moet worden vervangen, 7,90 euro. „De kosten zijn het dan niet. „Overheden is het wel gevaarlijk om uit de LivPure te drinken dan uit een regulier plastic waterflesje. Uit onderzoek onder kunststofdraken is gebleken dat het nog ongezond is om een exemplaar goed flesje steeds opnieuw te vullen en aan de mond te zetten. In een dronk van een kilo in een weland bleken minder bacteriën te zitten dan in sommige plastic flesjes.”

Het is voorjaar!

ZEIST – Hoewel het in februari nog kan vriesen en sneeuwen, is komende maand op vele plaatsen het aardse voorjaar te voelen. De eerste vroege bloemen uit en brengen weer de eerste kleuren in ons leven. Weliswaar beperkt in voorspel en geel, maar je wordt er wel vrij van.

Witte sneeuwklonken en gele winterkonielen blijven boel. Voorjaarsbloemen die zich bij de eerste zonnestralen laten bevoeden in eigen tuin of op landgoederen. Ze behoren tot de zogeheten stinsplanten en groeien van oktober op buitenlaten en in kassen en kasbeplanten. In de 15e eeuw werden de bloembollen op grote schaal aangeplant. In de loop der tijd zijn ze versierd en gedragen zich nu als echte wilde planten. Bij grote buitenhuizen langs de Vecht en fraai buiten in Friesland en Groningen horen sneeuwklonken en winterkonielen helemaal thuis. De lag bij de grondse waaierbloemen, die ze zijn van de bol- en knolplanten, vaak in grote groepen bij elkaar. Tijdens de afgelopen sneeuwperiode waren winterkonielen druk bezig met hun voorbereidingen. Onder het goed isolerende sneeuwdek waren er met men en macht bezig om zich naar boven te werken. Toen de sneeuw eenmaal verdwenen was, zag je de groene blaadjes als eerste levens tekens. De komende weken die je de ingetogen winterkonielen overal in bloei. Maar ook de fraai sneeuwklonken, die zelfs in staat zijn om door een dikke sneeuwlaag heen te prikken. Het sneeuwdek was een klein hoefblad, die de komende weken vooral lang slootakten hun pracht vertoont. Het sneeuwdek was een klein hoefblad, die de komende weken vooral lang slootakten hun pracht vertoont. Het sneeuwdek was een klein hoefblad, die de komende weken vooral lang slootakten hun pracht vertoont.

NATUURLIJK door Hans Peeters

naam er aan en heeft vaak de primers al het op bloeien aan konst. Anders voopt bloeiers zijn het speerkruid om klein hoefblad, die de komende weken vooral lang slootakten hun pracht vertoont. Het sneeuwdek was een klein hoefblad, die de komende weken vooral lang slootakten hun pracht vertoont.

Van sneeuwklonken en winterkonielen worden we weer vrolijk. FOTO'S: DE TELEGROAF

trekken ook de eerste insecten toe. In hun spoor volgen de eerste honddoggen en met een beetje geluk vertoont zelfs de eerste vliezders zich.

akkerfontanelen van bloem tot bloem. In hun spoor volgen de eerste honddoggen en met een beetje geluk vertoont zelfs de eerste vliezders zich.

“Glasbak? Ons idee!”

ZEIST/ALMEN.- Paper in de papierbak, groen in de groenbak en plastic in de nieuwste aanwinst. Ondanks hun hoge leeftijd scheiden Babs Riemens (80) en Miep Kuiper (82) nog steeds keurig hun afval. Maar het meeste hebben de dames toch wel met de glasbak. Zij hebben er immers hoogstpersoonlijk voor gezorgd dat het allereerste exemplaar in 1972 in Zeist werd geplaatst

Er staan inmiddels meer glasbakken dan brievenbussen in ons land, zo'n 25.000. Maar dat is ooit anders geweest. Verpakkingsglas ging gewoon de vuilnisemmer in en vanaf 1976 in de plastic vuilniszakken. Een doorn in het oog van Babs Riemens en Miep Kuiper, twee huismoeders die elkaar leerden kennen op de Kadercursus 'Milieuhigiene', speciaal voor vrouwen.

Tegen het einde van de vijfdaagse cursus belandden de dames in de werkgroep 'Zeist', die besloot de 'Stichting Milieuzorg Zeist' op te richten. "Wat ging er een tijd inzitten", vertelt Babs Riemens. "Ik deed het alleen maar als de thuissituatie het toeliet, hoor. Maar met drie kinderen en twee pleegkinderen was het altijd al een druk bestaan.

De actiegroep wilde in eerste instantie de verkeersoverlast in de stad Utrecht aanpakken. Maar al snel kreeg glas hun prioriteit. "Die nare vuilniszakken zaten snel vol en zorgden voor troep, want die scheurden alleen maar, door al het glas dat er in gestopt moest worden. En die arme vuilnisnannen, he. Al dat glas was natuurlijk gevaarlijk voor ze." vertelt Miep Kuiper. We mochten ze toen trouwens alleen 'bakkenladers' noemen, want 'vuilnisman' klonk niet zo vriendelijk", herinnert ze zich lachend.

Concrete plannen

De twee dames gingen in gesprek met enkele glasproducenten. Die lieten weten dat het hergebruik van glas vele malen goedkoper en milieuvriendelijker is dan elke keer een nieuwe fles te produceren. En daarom bedacht het gedreven tweetal in 1972 de glasbak. Babs Riemens: "De gemeente gaf echter niet thuis. De wethouder zei dat Zeist uiteraard het milieu een warm hart toedroeg, maar de gemeente kwam niet met concrete plannen voor het plaatsen van een gasbak. Toen zijn we zelf maar op zoek gegaan naar een geschikte plek om de container, die wij voor vijf gulden per week konden huren, te plaatsen".

Het werd een braakliggend terrein bij een supermarkt in het centrum van Zeist, toen eigendom van Albert Heijn en de Coöperatieve Raiffeisenbank, waar huisvrouwen die boodschappen gingen doen makkelijk hun lege potten en flessen konden wegwerpen. "We moesten wel beloven dat de bak alleen overdag werd gebruikt, de boel schoon bleef en de container op tijd werd geleegd. En toen ging ook de gemeente overstag. Eind juni 1972 stond daar de allereerste glasbak van Nederland. Sterker nog, van heel Europa. Wat waren wij trots."

Miep Kuiper: "Het was destijds echt een open bak, met een groot gat er in. Daar kon een kind inkuipen en dat gebeurde dan ook. We moesten elke dag controleren of het wel goed ging, we patrouilleerden met stoffer en blik."

Ondanks die 'kinderziekten' was er direct enthousiasme over hun uitvinding "We kwamen op de televisie en kregen brieven uit het hele land. Allerlei andere bedrijven wilden ook zo'n glasbak plaatsen. De tijd was echt rijp om aan het milieu te denken, daardoor is de glasbak zo'n succes geworden."

Overigens claimt 's-Hertogenbosch de eerste glasbak te hebben geplaatst. Dat zou in 1978 zijn geweest. "Maar wij hebben de bewijzen uit de kranten van 1972 dat wij de eerste waren. Ach, het maakt ook niet uit. Als mensen het afval maar keurig scheiden."

Nieuw glas

Van al het verpakkingsglas belandt ongeveer 8 procent (2007) in de glasbak; de huishoudens zijn goed voor 68 procent van het totaal. Van al dit glas wordt weer nieuw glas gemaakt. Het recyclen bespaart aanzienlijk grondstoffen en energieën en voorkomt jaarlijks ruim 400.000 ton afval. Iedere 10 procent scherven-inzet levert 5 procent energiebesparing op. Het hergebruiken van glas(scherven) is waarschijnlijk net zo oud als het maken van glas. Er zijn oude scheepswrakken gevonden met glasscherven als lading. Ook zijn er op oude afbeeldingen altijd mensen te zien die scherven aan het maken zijn. Bij Nederlands grootste glasrecycler, Maltha, komen dagelijks zo'n 45 vrachtwagens vol met glas binnen. Dit komt neer op zeven miljard kilo per week.

Afvalnieuws

Alle bewoners van de samenwerkende Utrechtse gemeenten hebben vorig jaar de brochure 'Afvalnieuws' ontvangen. Het eerste onderwerp in de reeks is glas.

"Jammer dat de eer van de eerste glasbak in Nederland ten onrechte aan een gemeente buiten de regio wordt gegeven" laat secretaris de Wolf van Stichting Milieuzorg Zeist weten. Volgens de folder zou de eerste in 1976 zijn geplaatst in 's-Hertogenbosch. De eer komt echter toe aan Zeist. Op initiatief van de Stichting Milieuzorg Zeist werd hier in 1972 de allereerste glasbak neergezet.

Foto-bijscript: Babs Riemens (links) en Miep Kuiper: de enige echte uitvinders van de glasbak.

Foto's: Thijs Rooimans en Martin Hollering.